

Ochranná práva k odrůdám

Potenciál zkoušek odlišnosti, uniformity a stálosti, které poskytují jednoznačný popis odrůdy, sloužící k její identifikaci, a jsou základem pro udělení ochranných práv k odrůdám jak v rámci České republiky, tak Evropské unie, bylo jedním z témat, o němž diskutoval prezident Evropského odrůdového úřadu (CPVO) Francesco Mattina se zástupci Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ). Mattina navštívil ÚKZÚZ na přelomu listopadu a prosince. CPVO je totiž pro ÚKZÚZ nejdůležitější zahraniční partner v oblasti ochranných práv k odrůdám.

Zuzana Fialová

Tisková mluvčí ÚKZÚZ Ivana Kršková informovala, že prezident Evropského odrůdového úřadu přijal, v rámci svého pracovního pobytu spojeného s českým předsednictvím v EU, pozvání ředitele ÚKZÚZ Daniela Jurečky k návštěvě Národního odrůdového úřadu ÚKZÚZ v Brně. V těchto prostorách se uskutečnilo setkání s plodnými specialisty, kteří se věnují zkouškám pro ochranu práv pro CPVO, ale i pro další zahraniční ústavy. Kršková připomněla, že investice a invence vložené do šlechtění může být totiž snadno znehodnocena neoprávněným využitím odrůdy. Nezbytnou formou ochrany duševního vlastnictví šlechtitelů je takzvaná ochrana práv k odrůdám. V Evropské unii (EU) existují souběžně dva systémy ochrany práv k odrůdám, a to národní odrůdová práva, která platí na území jednoho určitého členského státu EU, a odrůdová práva společenství, která platí jednotně na území všech členských států EU. „V České republice je za systém ochrany práv k odrůdám odpovědný

Prezident Evropského odrůdového úřadu (CPVO) Francesco Mattina (druhý zleva) navštívil Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Setkání se zúčastnil i ředitel Sekce rostlinné výroby ÚKZÚZ Jiří Urban (první zleva), PR manažer CPVO Lionel Sola a ředitel Národního odrůdového úřadu ÚKZÚZ Tomáš Mezlik (první zprava)

Foto ÚKZÚZ

ÚKZÚZ a zároveň je v rámci EU pověřen CPVO k provádění zkušební činnosti pro účely udělení ochranných práv v EU. Na základě výsledků zkoušení ÚKZÚZ CPVO uděluje odrůdová práva platná na území EU, a to v trvání 25 let v případě dřevin a u brambor až 30 let, sdělila Kršková.

Aktuálně je v České republice 813 chráněných odrůd a 134 odrůd v řízení o udělení ochranných práv (OP). Nejvíce chráněných odrůd je evidováno u obilnin (pšenice, kukuřice), trav (jílky – vytrvalý, festulo-

lium), ovocných druhů (jablono, třešeň, meruňka, angreš) a jetelovin (jetel luční). Trvalý zájem je o udělení OP k odrůdám pšenice, jílky mnohokvětého, jabloně, meruňky. O OP EU je zájem českých šlechtitelů zejména u pšenice, brambor, jabloní a hrachu polního. Stejně jako registrované odrůdy jsou odrůdy s udělenou ochranou práv uvedeny v online Databázi odrůd a také v Seznamu chráněných odrůd ÚKZÚZ.

Dalším cílem čtyřdenní návštěvy Francesca Mattiny bylo seznámení se s osivářským

a šlechtitelským sektorem České republiky. ÚKZÚZ v roli jejího organizátora připravil setkání s Českomoravskou šlechtitelskou a semenářskou asociací a se zástupci šlechtitelských firem polních, ovocných i zeleninových druhů. Prezident odrůdového úřadu se setkal nejen se zástupci společností Selgen a Moravoseed, Ústavu experimentální botaniky Akademie věd ČR, Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářského v Holovousích, ale i se studenty Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity.

Podpoří projekty

(opr) – Celkem 22 vědeckých a výzkumných projektů podpoří Ministerstvo zemědělství v příštích třech letech v rámci Programu aplikovaného výzkumu na období 2017–2025 ZEMĚ. Nejčastěji se výzkumníci zaměří na možnosti efektivního využití zemědělských vstupů týkající se snížení spotřeby pesticidů i hnojiv a na opatření, která přispějí ke snížení emisí skleníkových plynů ze sektoru zemědělství. Na výzkum poskytne MZe více než 251 milionů korun. Uvedl to tiskový mluvčí úřadu Vojtěch Bílý.

Mezi tématy výzkumných projektů, na které v příštích třech letech přispěje MZe z programu ZEMĚ více než čtvrt miliardou korun, je například snižování spotřeby pesticidů a hnojiv nebo boj proti větrné erozi a vysušování krajiny.

„Chceme podpořit rozvoj takových metod hospodaření, které se zaměřují na efektivní využití zemědělských vstupů týkající se zejména snížení spotřeby pesticidů a hnojiv, což považujeme v současné situaci ovlivněné konfliktem na Ukrajině za klíčové. Podpoříme i výzkum opatření a zemědělských postupů, které přispějí ke snížení emisí skleníkových plynů ze sektoru zemědělství. Prioritou je tedy výzkum metod hospodaření, které pomohou naplnit cíle v oblasti ochrany klimatu i zlepšení stavu půdy a vody v ČR,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Neukula.

Mezi další podpořené projekty patří výzkum nových postupů pěstování ovocných druhů

v kombinovaném využití zemědělské půdy s výrobou a lokálním využitím elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Jde o příležitost pro zvyšování příjmů českých zemědělců a diverzifikaci a stabilizaci sektoru a zároveň posílení ambice v cestě za energetickou soběstačností ČR.

Ve veřejné soutěži byl také vybrán projekt, který se bude zabývat prevencí vzniku kůrovcových kalamit v lesích v období měnících se klimatických podmínek. Další z vybraných projektů má za cíl zkoumat správnou distribuci při rozvozu pokrmů, aby se zajistila vyšší bezpečnost potravin při přepravě hotových pokrmů ke spotřebiteli.

Podporu MZe směřuje také na výzkum větrné eroze a vysušování krajiny, čištění pitné a závlahové vody a hodnocení ekologického a konvenčního zemědělství z pohledu jejich dopadů na ekosystémové služby.

Celkem do programu ZEMĚ přihlášily výzkumné instituce 88 projektů, z nichž ministerstvo vybralo 22 podle aktuálních i dlouhodobých cílů českého zemědělství. V minulosti už program ZEMĚ pomohl finančně výzkumu, který vedl k vyvinutí metod na odhalení falšování medu a máku setého. Pomohl rovněž při vytvoření aktuální mapy bonitace půdy v České republice.

Kompletní seznam vybraných projektů v programu ZEMĚ najdou zájemci na webu Ministerstva zemědělství v sekci Poradenství a výzkum.

Udržitelnost zemědělství a finance...

Jak přistupují k problematice řešení klimatických změn finanční instituce v ČR a jejich mateřské společnosti? Klimatické změny jsou tématem, které aktuálně hýbe světem. Mnohdy se nám zdá, že realizace přijatých opatření je v daném časovém horizontu stěží proveditelná, proto bychom vás rádi informovali, jaký je přístup ČSOB Leasing a její mateřské KBC.

Dovolili bychom si zde čerpat (a využít) z materiálů, které prezentuje naše belgická KBC k tématům udržitelnosti a změny klimatu.

KBC plně podporuje Pařížskou dohodu s cílem omezit globální oteplování výrazně pod 2 °C, resp. usiluje o 1,5 °C. Jsme přesvědčeni, že podnikat opatření zabráňující zhoršení a ještě lépe přinášející zlepšení v oblasti klimatu a usilovat o uhlíkovou neutralitu jsou klíčové společenské cíle pro nadcházející roky.

V roce 2019 KBC stvrdila svůj závazek v oblasti klimatu podpisem smlouvy „Iniciativa OSN – Kolektivní závazek ke změně klimatu (CCC)“, kde souhlasí s úzkou spoluprací se všemi příslušnými zúčastněnými stranami tak, aby bylo možné postupovat v řešení dané problematiky efektivně v souladu s nastavenými časovými harmonogramy. Tento závazek doplňuje další závazky, ke kterým se KBC přihlásila, jako jsou zásady pro odpovědné bankovníctví, zásady pro odpovědné investování a zásady pro udržitelné pojištění.

V návaznosti na výše uvedené jsme vytvořili finanční program, který shromažďuje všechny relevantní informace týkající se klimatu v propojení s odbornými

znalostmi v rámci naší skupiny k řešení této výzvy.

Program udržitelného financování

V rámci programu udržitelného financování přistupujeme ke klimatickým změnám ze dvou pohledů:

- Změna klimatu má dopad na naše podnikání, což s sebou nese rizika i příležitosti. Tyto identifikujeme a spravujeme, abychom zajistili naši udržitelnou budoucnost.

- Naše podnikání, resp. financování, nebo naopak nefinancování určitých předmětů/ komodit má vliv na změnu klimatu.

Připravili jsme strategická hodnocení sektorů s největšími dopady na klima (průmyslová odvětví s nejvýraznější CO₂ stopou) na základě rozsahu našich aktivit v tomto sektoru.

Pro osm průmyslových odvětví (energetika, komerční nemovitosti, zemědělství, potravinářská výroba, stavebnictví, chemický průmysl, doprava a zpracování kovů) a tři produktové řady: hypotéky, úvěry a leasing automobilů v našem portfoliu byly vytvořeny tzv. White Papers, dokumenty mapující současnou situaci v daných sektorech a odpovídající na otázky směřující k nalezení řešení:

Užití správných technologií a precizní práce na poli přinese výsledky v oblasti udržitelnosti a změn klimatu na naší planetě

Foto archiv

- Jaké trendy v tomto sektoru vidíme?

- Jaká rizika očekáváme?

- Jaké technologické změny se připravují?

- Jaké příležitosti a přínosy nabízí sektor našim klientům?

- Jak bychom měli přizpůsobit naše postoje pro daný sektor?

- Jaké cíle bychom si měli stanovit, abychom sladili naše portfolia s relevantními klimatickými scénáři?

Zemědělství, které představuje z pohledu objemu financování investic jednu z našich klíčových aktivit, je zodpovědné za

(odhadem) 13 % emisí skleníkových plynů (GHG) v EU9.

Skutečnost, že většina emisí v tomto sektoru je výsledkem biologických procesů, činí toto odvětví svým způsobem unikátním. Na konci roku 2021 představovalo zemědělství 3 % našeho celkového úvěrového portfolia.

Důležité odvětví, z finančního i klimatického hlediska

Odvětví zemědělství má velký vliv na změnu klimatu a zároveň mu hrozí, že bude vážně postiže-

no dopady změny klimatu, jako jsou očekávané zvýšené výskyt vln veder, období sucha, popř. nadměrných srážek. V rámci své strategie „Z farmy na stůl“ má EU ambice i v tomto sektoru. Členské státy v současné době dokončují své plány udržitelného zemědělství s cílem začlenění těchto vizí reflektujících požadavky na udržitelnost životního prostředí do národních akčních plánů.

Zemědělství je jedinečným sektorem, díky své různorodosti, širokému záběru promítajícímu se do ostatních oborů, tradicím, zakořenění specifických aktivit na národních úrovních jednotlivých členských států i nezanedbatelné závislosti na biologických zdrojích. Navíc je zdaleka největším zdrojem jiných než CO₂ emisí, jako např. methanu (CH₄) a oxidu dusného (N₂O). Emise metanu jsou převážně generované trávením přežvýkavců, zatímco oxid dusný většinou vychází z hnoje a jeho aplikací. A konečně, spotřebovávaná energie, k jejíž výrobě jsou zřídka využívány OZE, je hlavním zdrojem emisí CO₂ v zemědělském sektoru.

Naše cílové nastavení v oblasti zemědělství

I když zemědělství přispívá ke změně klimatu, může hrát také

velkou roli v boji proti globálnímu oteplování.

Zemědělský sektor čelí i dalším problémům. Byly definovány environmentální faktory, které vyžadují náležitou transformaci, příkladem může být zachování, resp. obnovení biologické rozmanitosti krajiny. KBC, naše skupina ČSOB a naše společnosti ČSOB Leasing a ČSOB Pojišťovací makléři jsou připraveni podpořit zemědělce při této transformaci.

Budeme podporovat udržitelné zemědělství, např. cestu precizního zemědělství, které nachází v ČR čím dál více příznivců. Propagátorem směru, kterým směřují i naše kroky, je například sdružení SIUZ, které se snaží, jak v rámci zemědělské komunity, tak na úrovni orgánů státní správy, propagovat základy precizního zemědělství. Tento přístup by nám všem ve výsledku mohl přinést na základě vyšší efektivity a precizní práce na poli křivené výsledky v oblasti udržitelnosti a změny klimatu na naší planetě. Všeobecné pochopení naléhavosti tématu je důležité. Vzájemná spolupráce všech zainteresovaných nezbytná. Věříme, že to společně zvládneme.

Karel Čermák
ČSOB Leasing a.s.,
Key Account Manager AGRO & LES